

Majandusolümpiaadi piirkonnavoor 2021

KÜSIMUSED

1. Milline neist on mikroökoonoomika uurimisobjekt?
tarbijahinnaindeks
töötute arv
riigi välisvõlg
pere-eelarve 2 punkti
2. Infoühiskonna peamiseks tunnuseks on:
tohtu hulga informatsiooni olemasolu;
inimeste infoteadlikkuse kasv;
arvutite massiline kasutamine, interneti ja sellele baseeruvate struktuuride ning teenuste levik; 2 punkti
ajakirjandusväljaannete arvu suurenemine.
3. Majandus kui süsteem peaks ideaalis olema sellise ülesehitusega, et:
ressursid on jaotatud nende kõrgeima kasutusväärtuse kohaselt; 2 punkti
tarbijad saavad hüviseid vastavalt oma vajadustele;
kõik tootjad teenivad kasumit;
riik toimiks isemajandava süsteemi ehk autarkiana.

4. Kujutle, et riik toodab kahte tüüpi kaupu - kooke ja jalgrattaid, kasutades selleks kõiki riigi ressursse. Järgmistele küsimustele vastamiseks kasutage tootmisvõimaluste tabelit.

Koogid (tk)	Jalgrattad (tk)
0	1500
1000	1300
2000	900
3000	0

- Milline on esimese 1000 koogi tootmise alternatiivkulu?
200 jalgratast 2 punkti
400 jalgratast
900 jalgratast
1300 jalgratast
5. Milline tootmisvõimaluste kombinatsioon ei ole nende ressursside puhul võimalik?
1000 kooki ja 1000 jalgratast
2000 kooki ja 1300 jalgratast 2 punkti
2000 kooki ja 500 jalgratast
2000 kooki ja 800 jalgratast
6. Kui riigieelarves eraldatakse rohkem raha keskkonnakaitseks, kuid kärbitakse teedeehituseks, võib järeldada, et:
teede ehitamise kulu kasvab liiga kiiresti;
sel aastal toodetakse ja müüakse vähem autosid;
kõik teed on juba asfalteeritud;
ainus võimalus saada rohkem raha keskkonnakaitseks, on kärpida teedeehituse kulusid. 2 punkti
7. Tiina tahtis osta „Kalevi“ valget šokolaadi hinnaga 2,50 eurot. Poes oli sooduspakkumine ja kaks šokolaadi maksid kokku 4,50 eurot. Tiina kasutas sooduspakkumist. Kui suur on Tiina jaoks teise šokolaadi piirkulu?
4,50 eurot
0,50 eurot
2,00 eurot 2 punkti
2,50 eurot
8. Miks eraomand soodustab ettevõtlust?
Kõik tahavad omada ja seetõttu ostavad rohkem.
Omanik kasutab oma vara kõige efektiivsemalt. 2 punkti
Eraomanikud ei arvesta kulutusi ja seetõttu saab ettevõtlus piiramatult areneda.
Eraomanikest ettevõtjad saavad riigi poolt kehtestatud ettevõtlust piiravatest seadustest kergemini mööda hiilida.

9. Kui mingi kauba või teenuse ostmisel tarbija heaolu küll suureneb, ent see toimub langevas tempos, siis mis on selle majandusteoreetiline järeldus?
Piirkasulikkus hüvise tarbimisel on negatiivne.
Piirkasulikkus hüvise tarbimisel on kahanev. 2 punkti
Piirkasulikkus hüvise tarbimisel on kasvav.
Piirkasulikkus hüvise tarbimisel on positiivne.
10. Kui kauba L hind tõuseb, siis asenduskauba H nõudluskõver ei kajasta kauba L hinna tõusu;
nihkub vasakule;
nihkub paremale; 2 punkti
jäeb paigale.
11. Pakkumiskõver majandusteoorias kirjeldab valitsuse majanduspoliitika mõju firmade kasumile;
kauba ostjate käitumist;
kauba müüjate käitumist; 2 punkti
kauba ostjate piirhinda, millega kaupa soovitakse soetada.
12. Kui nõudlus ja pakkumine suurenevad üheaegselt, siis selle tulemuseks on tasakaaluhinna tõus ja tasakaalukogus ei pruugi muutuda;
Tasakaaluhinna langus ja tasakaalukoguse vähenemine;
Tasakaalukoguse suurenemine. Tasakaaluhind ei pruugi muutuda; 2 punkti
Tasakaaluhinna langus. Selle juures tasakaalukogus ei pruugi muutuda.
13. On teada, et kauba X nõudlust väljendab järgmine võrrand $p=10-0,2q$ ja pakkumist $p=2+0,2q$, kusjuures p tähistab hinda ja q kogust. Milline on kauba X tasakaaluhind ja tasakaalukogus?
Tasakaaluhind on 20 ja tasakaalukogus 6
Tasakaaluhind on 6 ja tasakaalukogus 20 2 punkti
Tasakaaluhind on 9 ja tasakaalukogus 5
Tasakaaluhinda ja kogust pole neis tingimustes võimalik arvutada.
14. Koroonaviiruse pandeemia tagajärjel on maailmaturul vähenenud nõudlus kaupade järele, aga suurenenud pakkumine;
vähenenud kaupade ja teenuste pakkumine, suurenenud aga nõudlus;
vähenenud nii nõudlus kui ka pakkumine; 2 punkti
ei ole muutunud ei nõudlus ega pakkumine.
15. Millisel juhul alljärgnevaist eelistaksid olla laenu andja?
Laenu intressimäär on 7% ja oodatav inflatsioonimäär 7%.
Laenu intressimäär on 4% ja oodatav inflatsioonimäär 4%.
Laenu intressimäär on 5% ja oodatav inflatsioonimäär 3%. 2 punkti
Laenu intressimäär on 3% ja oodatav inflatsioonimäär 5%.
16. Kas mittetulundusühingud võivad saada kasumit?
Mitte mingil juhul, see on seadusega keelatud.
Jah, kuid kasumit ei jaotata, vaid kasutatakse oma tegevuse arendamiseks. 2 punkti
Mittetulundusühingud ei osuta tasulisi teenuseid, seetõttu tulu ei teki.
Jah, maksusoodustuste tõttu on see hea võimalus omanikele kasumi teenimiseks.
17. Äriplaani on vaja ettevõtte juhatusele aruandluseks valdkonna juhtidele;
börsiettevõtteks saamiseks;
ettevõtte eesisevate strateegiliste ülesannete täitmise kavandamiseks; 2 punkti
finantsosakonna töö paremaks korraldamiseks.
18. Faktooring on **arvete ost-müük;** 2 punkti
ettevõtte saneerimine;
ühekordne suurema kaubapartii sisseost;
leping suure ahela osaks oleva ettevõtte käivitamiseks
19. Kapitali kulum ehk amortisatsioon on:
A. kahjum, mis kantakse audiitori korraldusega kuludesse;
B. kasum, mida ei jaotata dividendidena;
C. **tarbitud kapitalikaupade asendamise kulu;** 2 punkti
D. aktsiisi-, käibe- ja kinnisvaramaksu summa.

20. Millise partnerlusviisi alla kuulub tõenäoliselt Sinu riiete keemilise puhastuse teenus? 2 punkti
- B2C**
B2B
P2P
P2B
21. Ettevõtte peaks lõpetama konkreetse kauba tootmise, kui selle kauba turuhind on: 2 punkti
- väiksem kui tootmise keskmine kulu;**
suurem kui tootmise keskmine kulu;
võrdne piirkuluga;
võrdne piirtuluga.
22. Milline järgnevatest väidetest iseloomustab kahaneva tootlikkuse seadust kõige paremini? 2 punkti
- Hõivatute määr väheneb tööturul.
Igasugune tööstustoodangu mahu langus.
Suured firmad tõrjuvad väikesed välja, sest viimaste kasumlikkus tootmisharus on palju väiksem.
Toodangu kasvu aeglustumine järjestikusel muutuvate ressursside lisandumisel.
23. Sotsiaalses ettevõttes 2 punkti
- jagatakse kasum kõikide töötajate vahel võrdselt;
lahendatakse ühiskondlikke probleeme ettevõtluse kaudu;
maksustatakse kasum 10%-se tulumaksumääraga;
kasutatakse kasumi teenimiseks ainult riigi vara.
24. Turundusmeetmete hulka kuulub 2 punkti
- majandusaasta aruande esitamine;
müüginna kujundamine;
toorainete hankimine;
praktikaprogrammi koostamine.
25. Logistika on 2 punkti
- kehva töökorraldusega ettevõtteid iseloomustav väljend;
tarneahela osa;
ettevõtte struktuuri kirjeldus;
transpordikulude arvestus.
26. Kuidas nimetatakse turunduses ettevõtetest või tootest potentsiaalse kliendi teadvuses teistest eristuva, väärtusliku ja atraktiivse kuvandi loomist? 2 punkti
- segmenteerimiseks
positsioneerimiseks
unikaalseks müügiargumendiks
kliendi diskrimineerimiseks
27. Milline järgnevatest väidetest võiks kuuluda alampalga tõstmise vastastele? 2 punkti
- Alampalga tõstmine vähendab alla vaesuspiiri elavate leibkondade arvu.
Alampalga tõstmine suurendab tööpuudust.
Alampalga tõstmine vähendab palkade ebavõrdsust.
Alampalga tõstmine sunnib ettevõtteid parandama oma tegevuse efektiivsust.
28. Statistikaameti andmetel oli 15 - 74-aastaste tööhõive määr IV kvartalis 2020. a 67%. Kes kuuluvad hõivatute hulka? 2 punkti
- Hõivatute hulka kuuluvad kõik, kes töötavad kas palgatöötajana, ettevõtjana, vabakutselisena või pereettevõttes.**
Hõivatute hulka kuuluvad ainult need, kes on sõlminud töölepingu.
Hõivatute hulka kuuluvad nii töötavad isikud kui ka need, kes otsivad parajasti tööd.
Hõivatute hulka kuuluvad ainult need, kes on end registreerinud Töötamise registris.
29. Milline oli töötuse määr Eestis IV kvartalis 2020? 2 punkti
- suurem kui 15%
5% kuni 10%
10% kuni 15%
väiksem kui 5%

30. Millised väited viimase pensionireformi kohta on tõesed, millised väärad? **2 punkti**

T - Raha kogumine pensioni II sambasse on vabatahtlik.

V - Kui peatatakse sissemaksed kogumispensioni II sambasse, saab kogumispensioni uuesti koguma hakata alles 5 aasta pärast.

V - Ühekordset väljamakset pensioni II sambast maksustatakse alati 20% tulumaksumääraga.

T - III sambast väljamaksete tegemisel piiranguid ei ole.

31. Annika Maasikas töötab töölepingu alusel Eestis registreeritud ettevõttes. Ta on kohusetundlik Eesti kodanik, kelle palk kantakse tema arvelduskontole ning tööjõumaksud ja -maksed tasutakse tähtaegselt ja täismahus. Annika on liitunud kogumispensioni II sambaga ning tema brutokuupalk 2021. aastal on 1 425 EUR.

Milline on Annika brutotulu aastast?

17 100 EUR

17 667 EUR

20 007 EUR

25 000 EUR

1 punkt

32. Milline on Annika maksuvaba tulu ühes kuus?

Abiks saad kasutada Maksu-ja Tolliameti koostatud meelespead maksuvaba tulu arvestamiseks.

150 EUR

470 EUR

375 EUR

500 EUR

2 punkti

33. Milline on tööandja palgafond Annika kohta ühes kuus? Vastus ümarda täisarvuks.

1 425 EUR

1 907 EUR

2 000 EUR

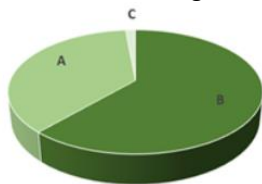
1 860 EUR

2 punkti

34. Joonisel on tööandja palgafondi jaotus Annika kohta.

Mida tähistavad diagrammil erinevad sektorid A, B, C?

1 punkt

Joonis: Tööandja palgafondi jaotus Annika kohta

laekub palgana töötaja kontole **B**

laekub maksudena riigile ja omavalitsusele **A**

laekub maksena kogumispensioni fondi **C**

35. Käesoleva talve suurmoeks on saanud nn Bernie Sandersi kirjud käpikud. Populaarsusele aitas kaasa ka lumerohke ja külm talv. Mia Mänd õpib ülikoolis ja koob aegajalt varrastel endale ja sõpradele. Nüüd otsustas Mia pakkuda sarnaseid kuulsaks saanud käpikuid ka müügiks. Selleks registreeris ta end füüsilisest isikust ettevõtjaks (FIE).

Otsusta, kas all olevad väited on tõesed või väärad!

Iga õige vastus annab 0,5 punkti, kokku 4 punkti.

FIE ei ole juriidiline isik.

T

FIE-l pole vaja pidada raamatupidamisarvestust.

V

FIE kui ettevõtja vastutab oma tegevuse eest kogu oma varaga.

T

FIE võib olla tööandjaks teistele isikutele.

T

FIE-d kui väikeettevõtjad, ei ole kunagi käibemaksud kohuslased.

V

FIE on enimlevinud ettevõtlusliik Eestis.

V

FIE kui ainuomaniku firma loomine on kõige lihtsam.

T

FIE peab maksma ettevõtlustulult tulumaksu.

T

36. Mia suudab maksimaalselt kududa 8 käpikupaari ühes kuus. Ta viis oma Facebook'i sõprade seas läbi turu-uuringu ja koostas vastavalt sellele käpikute nõudlustabeli (Tabel 2).

Milline on kinnaste nõudlus hinnavaheemikus 15 kuni 23 eurot?

elastne

mitteelastne

absoluutselt elastne

ühikuelastne

2 punkti

Ühe kindapaari kudumiseks kulub 125g erivärvilist lõnga. Mia ostis ühe kilo sobivat lõnga hinnaga 48 eurot ning 5 euro eest mõned uued vardakomplektid. Lisaks kasutab Mia võimalust kanda osa kodu kommunaalkuludest ettevõtte kuludesse, milleks on 10 eurot kuus. Vaata tabelit 2 ning vajadusel arvuta!

37. Milline on FIE Mia Mänd püsikulu veebruaris? **Vastus: 15,00 eurot** **2 punkti**

38. Milline on FIE Mia Mänd kuuenda kindapaari kudumise piirkulu? **Vastus: 6,00 eurot** **1 punkt**

39. Milline on FIE Mia Mänd viienda kindapaari piirtulu? **Vastus: 15 eurot** **1 punkt**

40. Milline on FIE Mia Mänd ühe kindapaari keskmine omahind, kui kootakse 5 paari kindaid? **Vastus: 9,00 eurot** **1 punkt**

41. Sõber Mati pakkus, et Mia võiks kududa nii palju kindaid kui jaksab ning need siis turuhinnaga maha müüa. Kuid mitu paari kindaid on FIE Mia Männil kõige optimaalsem müüa? **Vastus: 5 kindapaari** **2 punkti**

42. Kui FIE Mia Mänd võtaks tööle vanaema, kes kooks 10 kindapaari ja Mia ise 5 paari kuus, siis oleks ettevõtte tootlikkus **7,5 kindapaari;** **2 punkti**
15 kindapaari;
10 kindapaari;
5 kindapaari.

43. FIE Mia Mänd otsustas sõlmida vanaemaga töövõtulepingu. Kus tuleb tal tööandjana vanaema töötamine registreerida? **Töötamise registris** **1 punkt**
Pensioniametis
Ettevõtteregistris
Töötukassas

44. Milline on käsitsi kootud kinnaste pakkumine? **elastne** **1 punkt**
mitteelastne
absoluutselt mitteelastne
absoluutselt elastne

Anu ja Peeter peavad turismitalu Metsamõnu ning majutavad puhkajaid ja matkajaid nii suvel kui ka talvel. Kuna on eelmise aasta aruannete esitamise tähtaeg koostas Anu 2020. aasta bilansi ja kasumiaruande.

45. Milline oli OÜ Metsamõnu omakapitali suurus 2020. aastal? **Vastus: 110 310 eurot** **2 punkti**

46. Milline oli OÜ Metsamõnu käibevarade summa 2020. aastal? **Vastus: 66 531 eurot** **2 punkti**

47. Milline on OÜ Metsamõnu bilansi passiva summa? **Vastus: 124 519 eurot** **1 punkt**

48. Mitu korda on koroonaviiruse pandeemia tõttu vähenenud OÜ Metsamõnu 2020. aasta käive võrreldes 2019. aastaga? (arvuta kümnendkoha täpsusega) **Vastus: 2,2 korda** **1 punkt**

Metsamõnu turismitalu omanik Peeter arvas, et turistide puuduse tõttu tuleb leida mingi muu talvine sissetulek. Tal tuli idee hakata pakkuma ümbruskonna majapidamiste sissesõiduteedelt lumelükkamise teenust ja korraldama ATV-ga lõbusõite. Selleks peaks talu soetama sobiva ATV koos väikese sahaga, mis maksab kokku 6000 eurot. Otsustati võtta laenu.

49. Miks otsustasid OÜ Metsamõnu omanikud võtta ATV ostuks laenu? **Puudusid vabad rahalised vahendid.** **1 punkt**
Kasumit ei tohi kasutada põhivara soetamiseks.
Nii madala intressi korral peabki ettevõtte laenu võtma.
Ettevõtte jäi 2020. aastal kahjumisse.

50. Metsamõnu OÜ laenas ATV ostuks 6000 eurot, intressimääraga 6% aastas ja lepingutasuga 20 eurot. Laenu peab ettevõtte tagasi maksma 8 kuu pärast. Kui suur on selle laenu krediidikulukuse määr? **4,33%** **2 punkti**
6260 eurot
260 eurot
6,33%

51. ATV maksab 6000 eurot ja tema kasutusiga on 8 aastat. Milline on ATV aastane kulum?

Vastus: 750 eurot

1 punkt

Tabelis 5 on ATV kasutamisega seotud kulud. Peeter sai jaanuaris palka vastavalt osutatud teenustele. Müügitulu ATV teenuste osutamisest on 3000 eurot kuus. ATV ühe töötunni hind jaanuaris oli 20 eurot. Küsimustele 52 - 54 vastamiseks kasutage tabel 5.

52. Mitu tundi osutas Peeter jaanuaris ATV-ga teenuseid?

Vastus: 150 tundi

1 punkt

53. Milline on ATV kasutamisega seotud muutuvkulude summa jaanuaris?

Vastus: 1650,00 eurot

2 punkti

54. Milline on ATV-ga osutavate teenuste tasuvuspunkt jaanuaris?

Vastus: 78 tundi

2 punkti

55. Kuna pandeemiast tingituna olid inimeste sissetulekud vähenenud, tegi perenaine Anu ettepaneku alandada teenuse müügihinda veebruaris 18 eurole (koos käibemaksuga). Milline on teenuse hind veebruaris ilma käibemaksuta?

Vastus: 15 eurot

2 punkti